بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2015/HC-A/152
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:
  - ނަން: އަހުމަދު އިބްރާހީމް ޒާހި
  - ދާއިމީ އެޑްރެސް: ހިލިވާގެ/ ށ. ބިލެތްފަހި
  - އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A085111
  - މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ގ. [illegible]/ ކ. މާލެ
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް: ދައުލަތް (އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް)
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 22 އޮކްޓޫބަރު 2015 * ނިމުނު ތާރީޚު: 5 މާރިޗު 2017
- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 589/Cv-C/2013
- ނިންމެވިކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: މަދަނީ މައްސަލަ
- ހުށަހެޅުނުތާރީޚު: 11 މާރިޗު 2013 * ނިމުނު ތާރީޚު: 12 ނޮވެންބަރު 2014
- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޢުލޫމާތު:

ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ހަމީދު، އިސް ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް،

ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ، ސިވިލް ނަންބަރު 589/Cv-C/2013 ގެ ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ ޝަރުޢީ ޙުކުމާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ، ޅ. ހިންނަވަރު/ ހުވަދުގެ އާދަމް އިބްރާހީމް ކާއިގެ ފަރާތުން ހިފެހެއްޓުމުގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން ބަލާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

ޅ. ހިންނަވަރު/ ހުވަދުގެ އާދަމް އިބްރާހީމް ކާއިގެ ފަރާތުން ހުރި މިއިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބު ދޭފަރާތަކީ ދިވެހި ދައުލަތުގެ (އެޖެންސީ ޕްރޮޕަރޓީގެ އޮފީސް) އެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާގޮތް:

-01 ސިވިލް ނަންބަރު 589/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ އަކީ، ދ. ސްޓާރލައިޓް އެޕާޓްމަންޓް އަދަދު ޤާނޫނު ދިރާސާގައި ހުއްދަކުރެވިފައިވާ، އަދަދު ޤާނޫނު ބެލުން ސަރުކާރުގެ ދ. ސްޓާރލައިޓް އޮފް ކުރި ގޭގެ އަދަދު ޤާނޫނަކަށް ބިޑުގެ ދޭތެރެ ބަޔަ ޅ. ހިންނަވަރު/ ހުވަދުގެ (ދ.ސްޓާރލައިޓް) އާދަމް އިބްރާހީމް ކާއި (ދ.ރ.ކާޑު ނަންބަރުA085111) އަށް ދިޔަބަރުގެ ތަން ބަދަލުވީ، ދ.ސްޓާރލައިޓް އޮފް ކުރީ ގެޔެއް އާދަމް އިބްރާހީމް ކާއި އަށް ދިނުމާ ބާރު ދީފައިވުމަށް ދޮގު އާދަމް އިބްރާހީމް ކާއިގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާއެއް ނެތް ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާ ކަމެއް؛

ށ. ދަޢުވާގައި ހުށަހަޅާ ހުށަހަޅުއްވާފައިވަނީ: "ދަފްތަރުގެ، ޅ. ހިންނަވަރު/ ހުވަދުގެ (ދ.ސްޓާރލައިޓް) އާދަމް އިބްރާހީމް ކާއި (ދ.ރ.ކާޑު ނަންބަރުA085111)ގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދޭން ކުރެވިދާނެ،

ދަޢުވާއަކީ ދ. ސްޓާރލައިޓް އެޕާޓްމަންޓް އަދަދު ޤާނޫނު ދިރާސާގައި ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ކަމަށް، އަދަދު ޤާނޫނު ބެލުން ސަރުކާރުގެ ދ. ސްޓާރލައިޓް އޮފް ކުރި ގޭގެ އަދަދު ޤާނޫނަކަށް ބިޑުގެ ދޭތެރެ ބަޔަ އާދަމް އިބްރާހީމް ކާއި އަށް ދިޔަބަރުގެ ތަން ބަދަލުވީ، ދ. ސްޓާރލައިޓް އޮފް ކުރީ ގެޔެއް އާދަމް އިބްރާހީމް ކާއި އަށް ދިނުމާ ބާރު ދީފައިވުމަށް ދޮގު ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާއެއްކަމަށް؛

މިޤަޟިއްޔާގައި ދ. ޖަމީލާ އަލީމް ފާޠިމާ (ދ.ރ.ކާޑު ނަންބަރު A039923) އާއި ދ.ހުޅުހެންވޭރުގެ ޙަވީޒާ ފާޠިމާ (ދ.ރ.ކާޑު ނަންބަރު A047668) ބަލަހައްޓާކަމަށް އެދިގެން އަރުވާފައިވަނީ

އެފުރުޞަތު ދިފާޢުވާކަމުގައި، އަދި މައްސަލަވީ ހިނގަމުން ފަހުމުން ފަހުގައި ކޯޓުގެ ފަރާތުން މިމައްސަލައަށް ދިފާޢީ ދައުވާ ތަޤްދީމުކުރުވުނުން،

އަލްމަރްޙޫމް އަޙްމަދު ޤާސިމްގެ ތަރިކައިގެ މައްޗަށް އާދަމް އިބްރާހީމް ކޮއިގެ އެއްވާރިސް ބަރާބަރު ނުޢުމާ، [illegible] އެފާރިއު ކޯޓުގައި އާދަމް އިބްރާހީމް ކާއިމަން ދިރިއުޅުމުގެ އިނާޔަތްމުޙައްމަދު ހަވާލާއަށް ސާބިތުކުރުމަށް ކޯޓަށް އަރުވާފައިވާ ނަމަ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1209/Cv-C/2012 ވަޞިއްޔަތުގައި ކަނޑައަޅައި ހުކުމްކުރުމަށްފަހު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 417/Cv-C/2013 ވަޞިއްޔަތުގައި އަލްމަރްޙޫމް އަޙްމަދު ޤާސިމްގެ ވަކިކޮށް އަދި ޖަލްސާއަށްހާޒިރުވެއްޖެ ނަމަ ނަގާފައި، ނ. ސްޓާރުވިއު އެފާރިއު ކޮއިން އަލްމަރްޙޫމް އަޙްމަދު ޤާސިމްގެ ތަރިކަވާން ބަޔާން، އެޙަލާކާއި އިމާރާތްކަމާއި ހަމައެކަނި ދިރި ދައުވާ ކިބައިގެ ތަރިކައިކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ، މިގޮތަށްއޮތް ހުކުމް ހުކުމްކުރައްވާ ދަފްތަރުގެ ތަރިކަކޮށް ބަލައިގައި ނަޒަރުކުރުމަށް ކަނޑައަޅައި ދިރިހުރި ދިފާޢީ ދައުވާގެ ފަހުގައި އަދި އެކަމުގެ މައްޗަށް އިޖްތިހާދު ނުކުތާއެއް ހުކުމްކުރައްވާކަމުގައި،

ދަފްތަރު ފަހުމަށް ދަފްތަރު ފަހުމުގެ ހުކުމްކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ މައްޗަށް ބަލައިން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1209/Cv-C/2012 ވަޞިއްޔަތާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 417/Cv-C/2013 ވަޞިއްޔަތުގެ ހިއްސާތަކާއި ބަލާފައި، ނ. ސްޓާރުވިއު އެފާރިއު ކޮއިގައި އަޙްމަދު އިބްރާހީމް ކާއިގެ އަލްމަރްޙޫމް ޤާސިމްގެ ތަރިކަކަމަށް އަނގައިން ނުވަތަ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1209/Cv-C/2012 ވަޞިއްޔަތާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 417/Cv-C/2013 ވަޞިއްޔަތުގެ ހުކުމްގެ ބަދަލުގައި އަލްމަރްޙޫމްގެ ތަރިކައިގައި، ކޯޓުން ހުކުމްކުރައްވާ ހުކުމްއާ ނަފީގެ އެއީގެ ނަފީޢާއްމު ބަދަލު އަންނަނިވި ދިރިހުރި އިޢުތިރާފު ދަފްތަރުގެ ހުކުމްގައި ކަމުގެ ކަރުދާހު ކަނޑައަޅައި ނުވާތީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 598/Cv-C/2013 ވަޞިއްޔަތުން ހުކުމްކުރެވި މިޤަރާރު ބަލައި ހުކުމްގެ ގޮތުގައި ދިފާޢީ ނުކުތާ ތަރިކައިގައި ކަނޑައަޅައި ހުކުމްކުރުމަށެވެ." މިގޮތުގައިވާކަމަށް އެ ވަޞިއްޔަތުގެ ސަބަބުތައް ހިމެނުމަށް ގޮތުގެ ތަޤުދީމު އަނގައިން އަރުވާލެވިފައެވެ.

02- ދިފާޢު ބަޔާންކުރުމަށް ގޮތުގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 598/Cv-C/2013 ވަޞިއްޔަތުގައި ހުކުމް ކުރެއްވިފައިވާ، އެ ވަޞިއްޔަތުގައި ހުކުމް ކުރެއްވުމުގައި ސަބަބީ ނުކުތާ ގޮތުގެ އުނިކަން ދީފައި ހިމެނުމަށް ބަޔާންކޮށް، އެހެން ދިފާޢީ ފަރާތުގެ ފަހުމުން ދިފާޢީ ބަޔާން ކުރެވުނު 02 (ދޭއް) ނުކުތާއެއް

[illegible]

[illegible]:

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 589/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް [illegible] 40 [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1209/Cv-C/2012 ޤަޟިއްޔާގެ [illegible].
- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1209/Cv-C/2012 ޤަޟިއްޔާގައި އާދަމް އިބްރާހީމް [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 589/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ [illegible].

03- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 589/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް [illegible].

(ރ) މ. [illegible] އަލްމަރްޙޫމް އަޙްމަދު ޤާސިމް ދުނިޔޭގައި [illegible]، އަޙްމަދު
ޤާސިމް [illegible] [illegible] މ. [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ޤާސިމަށް [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް ގާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
އާދަމް އިބްރާހީމް ގާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް ގާއި ސިވިލް ކޯޓުގެ
ނަންބަރު 598/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާއިން [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
1209/Cv-C/2012 ޤަޟިއްޔާއާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 417/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގެ ނިޔާއަށް
ބެލުމުން، މ. [illegible] [illegible] [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް ގާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އާދަމް
އިބްރާހީމް ގާއި [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 598/Cv-C/2013
ޤަޟިއްޔާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].

(ބ) މ. [illegible] އަލްމަރްޙޫމް އަޙްމަދު ޤާސިމް [illegible] މ. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް ގާތުން [illegible]، [illegible] [illegible] އާދަމް
އިބްރާހީމް ގާއި އާއި، އާދަމް އިބްރާހީމް ގާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް ގާތުން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]، [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް ގާއި [illegible]، [illegible]، އަދި އާދަމް އިބްރާހީމް ގާއި، [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]/ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]/ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އާދަމް އިބްރާހީމް ގާއި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
1209/Cv-C/2012 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible]؛

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު، ބިމުގެ މައްސަލަ ހުށަހާ ފަސޭހައިއްސައިރު

ކުރުންތައް ސަރުކާރުން ވުޒާރާތަކުން، އެޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިންކަމާއި، މ. ސަރުކާރުގެ އަމަލުކުރުމުގެ އަޅުގަނޑު ގާނޫނު ހިއްސާކޮށްލަދީފައި 16 ޖޫން 2009 ގައި ކަމަށްވާތީ، މަޖިލީހުގެ އަޅުގަނޑު ގާނޫނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާތަކުން ވަސީލަތްތަކުގެ ފުރުޞަތު ލިބިފައިވާކަން މަޢުލޫމާތު އަދާހަމަ ޤާނޫނީ ވަސީލަތްތަކުން ކުރިއަށްދިއުމާ ލިބިދޭކަން އެންގުން ނުކުރެވޭ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 25/75 (ތަރިކައާބެހޭ ދަށުވާގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ވިޔަސް މަތިވެރިކަމާއި އެހެނިހެން ދަރަޖައިގެ ނިޒާމު ވަސީލަތްތައް ފަދަ ކަމެއް ޤަވާޢިދު ދަށުވާކަން ވިޔަސް ހުށަހެޅިދަރަ އެހެނިހެން މަދުވާ ދުވަހުން ފެށިގެން 60 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެގޮތުގެ ސަބަބުތަކެއް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށްވާތީ، އަދި އެއްބަސްވުމުގެ ތެރޭގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ބޭރުގެ އެހެނިހެން މައްސަލަ ދަރަޖައި ނިޒާމު ވަސީލަތްތައް ފަދަ އެއްބަސްވުމުގެ ދަރުމަވަންތަ ކަން ވިޔަސް ނުވިކަމަށް ކަރުދާސްތައް އަޅުގަނޑު ޤާނޫނުގެ ތަރިކައިގެ މައްސަލަ އިންސާފު އަދާލު ކުރުމުގެ ކަމެއް އެކުލަވާލުން ނިޒާމުކަމެއް، އަދާލު އިންސާފު ކުރީގެ މ. ސަރުކާރުގެ އެދުނުކަން ޤާނޫނީ ދަރުމަވަންތަ ހަމައީ ވަސީލަތްތަކުގެ، އެހެނިހެން އަދާލު އިންސާފު ކުރީގެ ދަރުމަވަންތަ އިންސާފުވެރިކަމާއި ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމުން އެކުލަވާލާފައިވާ ނިޒާމުކަމެއް، އެހެނިހެން އަދާލު އިންސާފު ކުރީގެ މުސްލިމް ޤައުމެއް ބިނާވެގެން ދިވެހިރާއްޖެ، އަދި ދީން

ހިފަހައްޓައިދޭކަމުގެ އަދާލު އިންސާފު ކުރީ ބިނާވެފައިވާ އެކަމަށް ބިނާވެގެން ދިވެހިރާއްޖެ، އަދި ދީން ބިންކަނޑައަޅާ ކަމުގައި، އަދާލު އިންސާފު ކުރީގެ އެކުލަވާލުމުގެ މައްސަލައިން ބިނާވެގެންވާ އެއްވެސް އިންސާފު ހަމަހަމަ ނިޒާމުގެ، އަދާލު އިންސާފު ކުރީގެ މުސްލިމް ޤައުމެއް، ދިވެހިރާއްޖެ، އަދި ދީން ހިފަހައްޓައިދޭކަމުގެ ސަރުކާރުން ޝަރީޢަތުގެ ކަނޑައެޅުމެއް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1209/Cv-C/2012 ޝަރީޢަތުގައި 29 އޭޕްރީލް 2014 ގައި ނިންމެވި ޙުކުމަށް ތަރަކައާ އެނގެން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1209/Cv-C/2012 ޝަރީޢަތް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/HC-A/278 ޝަރީޢަތް ބެއްލެވި ހުކުމް ފަސްކުރުމުގެ އެއްގޮތަށް ސިވިލްކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމަށް ތާއީދުކުރައްވާ 19 ނޮވެމްބަރު 2014 ގައި އެ ޝަރީޢަތުން ނިންމަވާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އިސްތިއުނާފުކުރުން ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓަށް

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1209/Cv-C/2012 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ށ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 417/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ވީމާ، [illegible] ކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން، މިމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 589/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތް ކަމަށެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، [illegible] ކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 589/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް މިމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކުރީމެވެ.